

Alicja Jarugowa, Wojciech A. Nowak***

RACHUNKOWOŚĆ KU PRZYSZŁOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

1. PARADYGMAT, SPRAWOZDANIA, UŻYTKOWNICY SPRAWOZDAŃ

Przez długi czas problematyka sektora publicznego przyciągała głównie uwagę badaczy koncentrujących się na zagadnieniach wyboru publicznego, natomiast system rachunkowości pozostawał na marginesie zainteresowań naukowych. Jednakże w ostatnich kilkunastu latach nasilił się na świecie proces poszukiwania innej koncepcji rachunkowości dla sfery państwowej, w tym w szczególności dla samorządu terytorialnego. Proces ten przejawia się przede wszystkim w kompleksowym zastosowaniu memoriałowej zasady rachunkowości do odwzorowania zasobów, zamiarów i rezultatów działalności władz lokalnych. Ustanowienie tejże zasady podstawą rachunkowości sektora lokalnego umożliwia głębokie zmiany w sposobie gospodarowania i zarządzania. Zasada memoriałowa ze swej istoty prowadzi bowiem do pomiaru dochodu i kapitału, co pozwala na odpowiednie wykorzystanie w dziedzinie rządowej silnie racjonalizujących gospodarowanie metod sektora prywatnego. Dotyczy to zarówno zarządzania strategicznego i sposobu organizowania działalności gospodarczej, jak i rachunkowości finansowej, rachunkowości zarządczej, kontroli wewnętrznej oraz auditingu.

Pomiar kapitału i dochodu, wymagający uwzględnienia wszystkich rodzajów składników majątku i jego zużycia, umożliwia określenie pozycji finansowej, wyniku finansowego oraz sporządzenie sprawozdania z przepływu środków pieniężnych, czyli *cash flow*. Powtarzany zatem z okresu na okres daje podstawę do oceny jakości gospodarowania w przeszłości i wzmacnia planistyczną bazę informacyjną dla prognozowania przyszłości. Jeśli pomiary takie połączone zostaną z obowiązkiem rewizji sprawozdań finansowych

* Prof. zw. dr hab., kierownik Katedry Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego.

** Dr, adiunkt w Katedrze Rachunkowości Uniwersytetu Łódzkiego.

oraz obowiązkiem publikowania ich łącznie z opinią audytorską, to powstaje nowy wymiar odpowiedzialności społecznej władzy, nadający głębszy sens podmiotowości społeczeństwa. Pomiar kapitału i dochodu oraz publikowanie sprawozdań finansowych zwiększa również zainteresowanie rządzących poziomem partycypacji i satysfakcji rządzonych, co zmierza ku traktowaniu planowania i pomiaru poziomu satysfakcji społeczności lokalnej jako stałych elementów rządzenia i zarządzania. Podkreślić należy, że zastosowanie zasady memoriałowej prowadzi do istotnej zmiany związanej z klasyfikacją budżetową, gdyż klasyfikacja ta staje się zbędną z punktu widzenia rachunkowości i nie ma racji bytu w sprawozdaniach finansowych ogólnego przeznaczenia, w których gospodarka środkami pieniężnymi odwzorowana jest przez *cash flow*. W świecie szczególnie znane są dwa przykłady pełnego zastosowania zasady memoriałowej do sektora samorządowego. Jest to Nowa Zelandia i Norwegia. Warto też dodać, że Nowa Zelandia jest pierwszym krajem na świecie, który od 1991 r. stosuje konwencję memoriałową jako podstawę rachunkowości rządu centralnego.

W artykule zaprezentowane zostaną sprawozdania finansowe Rady Miasta Christchurch z Nowej Zelandii¹ za rok kończący się 30 czerwca 1992. Wybór Nowej Zelandii jako *case study* uzasadniony jest tym, że powszechnie jest ona uznawana za światowego lidera w zakresie transformacji rachunkowości sektora rządowego.

Raport Rady Miasta², którego podstawą są sprawozdania finansowe składa się z następujących elementów:

1. Oświadczenie o misji Rady Miasta Christchurch.
2. Skład Rady Miasta, Zespołu Zarządzającego i Dzielnicowych Rad Obywatelskich.
3. Słowo wstępne Mera.
4. Raport Szefa Miasta.
5. Główne wskaźniki finansowe.
6. Sprawozdanie Izby Audytorskiej (the Audit Office).
7. Rachunek wyników.
8. Bilans.
9. Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych (*cash flow*).
10. Oświadczenie o zasadach rachunkowości i noty wyjaśniające do sprawozdań finansowych.

¹ Christchurch jest miastem położonym na wyspie South Island, liczącym w 1992 r. 288 054 mieszkańców. W tymże roku zatrudnienie w pełnym i niepełnym wymiarze czasu kształtowało się na poziomie 125 000 osób, z czego 19,4% w przemyśle, 24,9% w handlu, usługach gastronomicznych i hotelarstwie, 14% w finansach i ubezpieczeniach oraz 28,2% w usługach komunalnych i socjalnych.

² Dane przedstawiane w niniejszym artykule pochodzą z: „Christchurch City Council Annual Report 1992” 1992.

11. Sprawozdania z zadań, wskaźników dokonań i kosztów działalności w dziedzinach podstawowych funkcjonowania Rady Miasta.

12. Sprawozdania z zadań, wskaźników dokonań i kosztów działalności w dziedzinach wspierających funkcjonowanie Rady Miasta.

13. Sprawozdania z zadań, wskaźników dokonań i kosztów działalności spółek podporządkowanych, organizacji stowarzyszonych i *joint-ventures*.

14. Oświadczenie o wynagrodzeniach Szefa Miasta oraz kierowników grup funkcjonalnych i innych jednostek.

15. Sprawozdanie Rady Miasta z realizacji polityki równych szans zatrudnienia.

16. Struktura organizacyjna władz stanowiących i wykonawczych.

Raport podpisany jest przez Szefa Miasta, który odpowiedzialny jest za jego przygotowanie. Sprawozdania finansowe poddawane są weryfikacji przez biegłych rewidentów, a następnie zatwierdzane przez Radę Miasta i publikowane przez Biuro Szefa Miasta. Jest to tryb przewidziany przepisami nowozelandzkiej ustawy samorządowej.

Publikowanie sprawozdań finansowych jest jednym z przejawów realizowanej przez władze miasta polityki transparencji (przejrzystości), którą realizują władze miasta. Przejrzystość pociąga za sobą przestrzeganie zasady, że wszystkie informacje dostępne są dla obywateli, o ile tylko nie ma zakazu prawnego w tym względzie. Zatem deklarowany krąg użytkowników sprawozdań finansowych to wszyscy obywatele. Jednakże potencjalnie najbardziej zainteresowanymi użytkownikami będą: kredytodawcy, pożyczkodawcy, podatnicy, konsumenci usług publicznych, wyborcy, radni i menedżerowie różnych szczebli władz lokalnych i najprawdopodobniej również przyszłe pokolenia.

2. JEDNOSTKA SPRAWOZDAWCZA

Jednostkę sprawozdawczą stanowi kombinowany podmiot zdominowany przez Radę Miasta, a składający się z:

1) Rady Miasta;

2) spółek zależnych, którymi są: port lotniczy (własność Rady w 75%), port morski (własność Rady w 53,8%), spółka transportu publicznego (własność Rady w 100%), holding inwestycyjny (własność Rady w 77,78%), zarząd majątku powierniczego (własność Rady w 100%), zarząd robót drogowych (własność Rady w 100%).

3) organizacji stowarzyszonej, którą jest przedsiębiorstwo leśne (własność Rady w 39%);

4) *joint-ventures*, którymi są: park technologiczny (własność Rady w 33,33%) i zakład energetyczny (własność Rady w 72,5%).

Sama Rada Miasta ma strukturę złożoną. Jej organy wykonawcze podzielone są na pięć grup funkcjonalnych o charakterze quasi-zarobkowym, co jest zasadniczo odmienne od tradycyjnych wydziałów urzędów miejskich.

Zintegrowaną strukturę władz miejskich³ przedstawiono na schemacie 1.

Schemat 1

Źródło: „Christchurch City Council Annual Report 1992” 1992, s. 79.

W skład poszczególnych grup funkcjonalnych wchodzi wymienione dalej jednostki, przy czym (a) oznacza jednostkę o charakterze sztabowym, (b) jednostkę świadczącą usługi na zewnątrz, (c) jednostkę pomocniczych usług wewnętrznych:

1. Grupa Finansowa: (c) Sprawozdawczość Finansowa, (c) Usługi Księgowe, (c) Rachunkowość Funduszy, (c) Systemy Rachunkowości, (c) Planowanie Finansowe, (c) Zapasy, (c) Obsługa Administracyjna Grupy.

2. Grupa Usług Technicznych: (a) Drogownictwo, (a) Zarządzanie Ruchem Ulicznym, (a) Kanalizacja i Oczyszczanie, (a) Wodociągi, (a) Parki,

³ Tamże, s. 79.

(b) Zakład Interwencji Technicznych, (c) Warsztaty, (c) Usługi Projektowe, (c) Obsługa Administracyjna Grupy.

3. Grupa Rozwoju: (a) Planowanie Rozwoju, (a) Rozwój Ekonomiczny, (a) Biuro Pracy (wspieranie zatrudnienia), (b) Zdrowie Publiczne⁴, (b) Nadzór Budowlany, (c) Zarząd Systemów Informacyjnych, (c) Planowanie Przedsięwzięć Kooperacyjnych, (c) Obsługa Administracyjna Grupy.

4. Grupa Usług Metropolitalnych: (b) Biblioteki, (b) Galeria Sztuki, (b) Wspieranie Inicjatyw Sąsiedzkich i Wypoczynku, (b) Parkingi, (c) Nieruchomości, (c) Wspomaganie Przedsiębiorstw Publicznych, (c) Badanie Konkurencyjności Cenowej.

5. Grupa Robót i Akcji Specjalnych: (b) Centra Usługowe, (c) Administracja Ogólna, (c) Globalne Sterowanie Jakością.

Charakterystyczna jest scentralizowana obsługa finansowo-księgowa działalności władz miejskich, co jest kolejną odmiennością w stosunku do tradycyjnych jednostek i zakładów budżetowych oraz gospodarstw pomocniczych. Natomiast same sprawozdania finansowe mają charakter sprawozdań skonsolidowanych z Radą Miasta jako podmiotem dominującym i porównawczo podają dane za rok poprzedzający. Niezależnie od oświadczenia o polityce rachunkowości, skonsolidowanym sprawozdaniom finansowym towarzyszą 43 noty objaśniające oraz sprawozdania z zadań, wskaźników dokonań i kosztów działalności w podstawowych i pomocniczych dziedzinach funkcjonowania Rady Miasta oraz także sprawozdania dotyczące spółek zależnych, organizacji stowarzyszonych i *joint-ventures*. Ujawniona zostaje zatem kondycja i sposób funkcjonowania kluczowych podmiotów będących w służbie społeczności lokalnej.

W dalszym ciągu niniejszego artykułu przedstawiona zostanie pełna treść skonsolidowanych sprawozdań finansowych oraz nota objaśniająca nr 3, dotycząca struktury przychodów i wydatków Rady Miasta. Nadto przykładowo zaprezentowano sprawozdania szczegółowe wybranych jednostek Rady Miasta, przy czym należy raz jeszcze pokreślić quasi-zarobkowy charakter tych jednostek. Znaczenie tych sprawozdań dla rozwoju rachunkowości polega na tym, że są one historycznie pierwszymi nowozelandzkimi – a według naszej władzy także pierwszymi w świecie – sprawozdaniami ogólnego przeznaczenia samorządu terytorialnego, sporządzanymi na podstawie biznesowego modelu sprawozdawczego.

Skonsolidowane sprawozdania finansowe poprzedzono prezentacją pomiaru poziomu satysfakcji mieszkańców, sprawozdaniem Izby Audytorskiej oraz skrótowym omówieniem oświadczenia o polityce rachunkowości.

⁴ Realizacja funkcji regulacyjnych, doradczych i promocyjnych.

3. SATYSFAKCJA MIESZKAŃCÓW I WYNIKI REWIZJI SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH

3.1. Pomiar poziomu satysfakcji mieszkańców

Postanowiono, że badanie stopnia partycypacji i poziomu satysfakcji mieszkańców będzie zlecane niezależnej instytucji, która corocznie dokona pomiarów i określi tendencje. Wyniki włączone zostaną do raportu rocznego jako wskaźniki dokonań. W roku, którego dotyczy przedstawiany raport, wzrósł odsetek obywateli przekonanych, że w 16 badanych dziedzinach otrzymują dobrą wartość za przekazywane miastu pieniądze (*good value for money*), a nadto w większości przypadków zmalał odsetek przekonanych, że jest przeciwnie. Stwierdzono, że globalna satysfakcja z Christchurch jako miejsca do życia, pracy i spędzania czasu wzrosła z 92% do 94% przy niezmienionym poziomie 3% nieusatysfakcjonowanych.

Postawy mieszkańców wobec sposobu nadania użyteczności pieniądзом z podatków w szesnastu głównych dziedzinach ich wydatkowania ilustrują następujące dane za rok 1992 (w nawiasie zamieszczono dane dotyczące roku 1991):

	źle (% odpowiedzi)	dobrze (% odpowiedzi)
1. Troska o drogi i ścieżki	28 (31)	56 (44)
2. Ruch uliczny	13 (16)	70 (58)
3. Globalne planowanie miasta i środowiska	13 (13)	63 (51)
4. Działania regulacyjne	18 (17)	53 (50)
5. Kanalizacja, odprowadzanie wody i oczyszczanie miasta	16 (11)	72 (70)
6. Zaopatrzenie w wodę	8 (9)	80 (73)
7. Funkcjonowanie Ratusza	15 (20)	67 (55)
8. Galeria sztuki	7 (8)	69 (60)
9. Biblioteki publiczne	8 (6)	79 (73)
10. Imprezy i rozrywka	5 (8)	81 (69)
11. Parki i pola gier	7 (9)	80 (74)
12. Baseny i stadiony	4 (4)	80 (74)
13. Promocja sportu i rekreacji	6 (10)	70 (58)
14. Przyciąganie turystów	11 (17)	66 (50)
15. Przyciąganie biznesu	28 (33)	46 (35)
16. Wspieranie organizacji lokalnych	7 (9)	67 (56)

Doroczne badanie partycypacji i satysfakcji mieszkańców, wykonywane – co podkreślamy – na zlecenie Rady Miasta przez niezależne Biuro Statystyczne, bazuje na wywiadach z 792 mieszkańcami, co oznacza 90% prawdopodobieństwa, że wyniki otrzymane z próby nie różnią się więcej niż o 3% od wyników dla całej populacji.

3.2. Sprawozdanie Izby Audytorskiej

Przedłożone sprawozdania finansowe przygotowane zostały stosownie do przepisów ustawy o samorządzie terytorialnym (*the Local Government Act*), a za ich sporządzenie odpowiada Rada Miasta. Ustawa o samorządzie terytorialnym wymaga od Izby Audytorskiej, aby na podstawie własnych czynności rewizyjnych wyraziła opinię o tych sprawozdaniach.

Rewizję przeprowadzono z zachowaniem wymogów powszechnie akceptowanych standardów auditingu, w celu dostatecznego upewnienia się, że badane sprawozdania nie zawierają istotnych błędów i opuszczeń. W trakcie rewizji dokonano przeglądu dowodów księgowych uzasadniających liczby i ujawnienia zamieszczone w poszczególnych sprawozdaniach. Oceniono także stosowaną praktykę rachunkowości.

Według opinii Izby sprawozdania finansowe Rady Miasta Christchurch rzetelnie odzwierciedlają, odnoszące się do roku kończącego się 30 czerwca 1992 r.:

- dokonania w aspekcie przyjętych celów i miar;
 - wyniki finansowe i przepływ środków pieniężnych;
 - pozycję finansową na dzień 30 czerwca 1992 r.
- Powyższa opinia podpisana jest imiennie przez audytora generalnego.

4. OŚWIADCZENIE O POLITYCE RACHUNKOWOŚCI (SKRÓT)

4.1. Zasady rachunkowości dla sprawozdań skonsolidowanych

Skonsolidowane sprawozdania finansowe przygotowane zostały stosownie do wymogów ustawy samorządowej oraz standardów praktyki rachunkowości wydanych przez Nowozelandzkie Stowarzyszenie Rachunkowców. Sprawozdania skonsolidowane zespalają zweryfikowane rezultaty finansowe spółek i innych jednostek organizacyjnych, które Rada Miasta zobowiązana jest ująć na mocy przepisów ustawy samorządowej. Sprawozdania podmiotów podporządkowanych konsolidowane są metodą siły nabywczej, organizacje stowarzyszone ujmowane są metodą aktywów netto, *joint-ventures* konsolidowane są metodą proporcjonalną.

4.2. Generalne założenia rachunkowości

Sprawozdania finansowe sporządzone zostały stosownie do wymogów standardów praktyki rachunkowości wydanych przez Nowozelandzkie Towarzystwo Rachunkowców. Podstawę wyceny stanowi koszt historyczny korygowany o wyniki rewaluacji aktywów. Założono też kontynuację działalności, a przy pomiarze kosztów i uznawaniu przychodów zastosowano ujęcie memoriałowe.

4.3. Omówienie szczegółowych zasad rachunkowości

A. Rzeczowe aktywa trwałe obejmują:

- aktywa operacyjne,
- aktywa infrastrukturalne,
- aktywa zastrzeżone.

Aktywa infrastrukturalne i aktywa zastrzeżone przypisane są wyłącznie Radzie Miasta. Aktywa infrastrukturalne to drogi, kanalizacja ściekowa i burzowa, sieć wodociągowa, wodomierze, oświetlenie uliczne oraz wiaty na przystankach autobusowych. Natomiast aktywa zastrzeżone to tereny i budynki z ograniczeniami co do sprzedaży (np. parki i rezerwy), powiernicze obiekty mieszkalne, tereny i budynki powierzone Radzie przez inne organizacje, Księgozbiór Nowozelandzki oraz kolekcja dzieł sztuki.

Aktywa operacyjne stanowią wyposażenie oraz środki trwałe nie wchodzące w skład aktywów infrastrukturalnych bądź aktywów zastrzeżonych. Kategoria aktywów operacyjnych obejmuje wszystkie konsolidowane podmioty.

Inwentaryzacja, kategoryzacja i wycena aktywów trwałych była szczególnie złożonym procesem. Sposób wyceny składnika uzależniony był od jego rodzaju. Korzystano zarówno z ekspertów własnych, jak i usług firm prywatnych oraz agend rządowych. Wartość aktywów ustalano odpowiednio według kosztu historycznego, korygowanego o amortyzację, wartości odtworzenia, wysokości odszkodowania możliwego do uzyskania w razie utraty aktywów czy nawet według wartości teraźniejszej przyszłych przychodów netto generowanych przy użyciu danej kategorii aktywów. Przeszacowania wynikające ze stosowania zasady memoriałowej oraz z dążenia do ustalenia realnej bieżącej wartości majątku spowodowały wzrost wartości aktywów o ok. 40% w ciągu jednego okresu sprawozdawczego, co ma zasadnicze skutki w zakresie polityki amortyzacji i odnawiania majątku. Główną przyczyną wzrostu wartości aktywów było przeszacowanie majątku infrastrukturalnego, który wyceniono według wartości odtworzenia.

Zasadnicze elementy polityki przyszłych przeszacowań majątku miejskiego są następujące:

- urządzenia techniczne, ruchomości i zasoby biblioteczne nie będą systematycznie przeszacowane;

- nieruchomości operacyjne, od których nalicza się podatki lokalne mają być przeszacowywane co trzy lata przez ekspertów zewnętrznych albo przez ekspertów własnych, przy czym te ostatnie wyceny mają być poddane weryfikacji zewnętrznej;

- pozostałe nieruchomości operacyjne (głównie parki) mają być przeszacowane co trzy lata przez ekspertów rządowych;

- nie planuje się systematycznych przeszacowań aktywów zastrzeżonych;

- aktywa infrastrukturalne mają być przeszacowane co trzy lata przez własnych ekspertów według wartości odtworzenia skorygowanej o umorzenie;

- nabytki mają być ujmowane w cenie nabycia.

B. Zużycie rzeczowych aktywów trwałych Rady Miasta.

1. Aktywa operacyjne i zastrzeżone amortyzowane są metodą liniową przy założeniu pełnego umorzenia w oszacowanym okresie funkcjonowania składnika. Wyjątek stanowią grunty, które nie są amortyzowane oraz pojazdy silnikowe, które poddane są amortyzacji nierównomiernej według malejącej wartości.

Zasoby biblioteczne poddano amortyzacji, przyjmując jako wartość początkową wartość odtworzenia oszacowaną na dzień 1 lipca 1991 r. Wartość ta ma być podstawą amortyzacji w następnych latach. Podstawą amortyzacji pozycji zakupionych po 1 lipca 1991 ma być cena ich nabycia.

Pojedyncze narzędzia oraz ruchomości nie amortyzowane spisywane są w koszty w chwili nabycia.

Niektóre stosowane stopy amortyzacji

– budynki	1% od wartości wyceny
– urządzenia	10% od wartości wyceny z 1991 r., 2–10% od ceny nabycia dla późniejszych nabytków
– komputery i sprzęt towarzyszący	25% od wartości wyceny z 1991 r., 20–25% od ceny nabycia dla późniejszych nabytków
– ruchomości	20% od wartości wyceny z 1991 r. i późniejszych nabytków
– sygnalizacja uliczna	10% od wartości wyceny z 1991 r. bądź późniejszych nabytków

– zasoby biblioteczne:	
książki <i>science-fiction</i>	13%
pozostałe książki	10%
broszury	14%
komiksy	14%
czasopisma	33%
taśmy video	33%
dyski komputerowe	25%
(typu CD-ROM)	

2. Aktywa infrastrukturalne – stosowane stopy amortyzacji

– drogi	2% od wartości wyceny
– kanalizacja ściekowa i burzowa	1% j.w.
– wodociągi i wodomierze	2% j.w.
– oprawy oświetlenia ulicznego	7% j.w.
– słupy, wyciągniki, kable i przewody	
napowietrzne oświetlenia ulicznego	2,5% j.w.
– mosty betonowe	2% j.w.
– mosty drewniane	10% j.w.
– wiaty na przystankach autobusowych	1% j.w.

3. Koszty badań i rozwoju uznawane są z chwilą ich poniesienia.

C. W księgach Rady Miasta nie wystąpił *goodwill* (wartość firmy) z tytułu objęcia w posiadanie udziałów w jednostkach podporządkowanych.

D. Zapasy wyceniono według niższej z dwóch wartości, tj. kosztu albo wartości netto możliwej do uzyskania przy sprzedaży.

E. Leasingi finansowe włączone są w zobowiązania w wysokości wartości bieżącej. Aktywa nabyte w ramach leasingów finansowych włączone są do środków trwałych i podlegają amortyzacji według zwykłej stopy.

F. Należności od dłużników wykazywane są według wartości księgowej pomniejszonej o rezerwy na należności wątpliwe.

G. Lokaty kapitałowe. Finansowe lokaty kapitałowe wycenione są w następujący sposób:

- a) krótkoterminowe lokaty gotówkowe – według kosztu plus narosłe odsetki;
- b) należności długoterminowe – według kosztu;
- c) lokaty w przedsiębiorstwach podporządkowanych, przedsiębiorstwach stowarzyszonych i spółkach ubezpieczeniowych – według udziału w aktywach netto ostatniego sprawozdania z pozycji finansowej (bilansu);
- d) inwestycje w fundusze powiernicze – według wartości rynkowej;
- e) inne lokaty – według kosztu.

Lokaty majątkowe (grunty lub budynki) zostały oszacowane w 1991 r. przez niezależną firmę według wartości rynkowej. Budynki z tej kategorii lokat mają być amortyzowane, a same oszacowania powtarzane co trzy lata.

H. Koszt kapitału ustalony został w wysokości 11% rocznie w stosunku do wartości księgowej aktywów operacyjnych Rady Miasta na dzień 30 czerwca 1991 r. i wartości aktywów infrastrukturalnych na dzień 30 czerwca 1992 r. Wysokość stopy ustalono z uwzględnieniem alokacji kosztu obsługi długu publicznego oraz krótkoterminowych kosztów finansowych narosłych z tytułu poboru podatków lokalnych.

I. Zmiany w zasadach rachunkowości Rady Miasta.

1. Na dzień 30 czerwca 1992 r. po raz pierwszy dokonano umorzenia wodomierzy, wiat na przystankach autobusowych i zasobów bibliotecznych.

2. Dokonano przekwalifikowania aktywów:

– kolekcję dzieł sztuki przeniesiono z aktywów infrastrukturalnych do aktywów zastrzeżonych;

– sygnalizację uliczną przeniesiono z aktywów infrastrukturalnych do środków trwałych w aktywach operacyjnych;

– zabytkowy Księgozbiór Nowozelandzki przeniesiono ze środków trwałych w aktywach operacyjnych do aktywów zastrzeżonych.

3. Nadto zasady rachunkowości korygowane były z tytułu:

– zmian w metodach konsolidacji;

– zmian struktury organizacyjnej Zarządu Miasta;

– zmian w sposobie ujmowania długu publicznego;

– zmian w sposobie wyceny lokat kapitałowych.

5. RACHUNEK WYNIKÓW, BILANS, SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Sprawozdania te przedstawiono w załączniku 1 wraz z notą wyjaśniającą nr 3.

Załącznik 1

Rachunek wyników za rok kończący się 30 czerwca 1992

Wyszczególnienie	Nota nr	Wielkości skonsolidowane		Rada Miasta	
		1991	1992	1991	1992
1	2	3	4	5	6
PRZYCHODY					
Podatki lokalne		90 619 939	91 635 084	91 042 939	91 846 809
Odsetki otrzymane	1	10 461 592	7 473 259	8 691 305	6 253 102

Załącznik 1 (cd.)

1	2	3	4	5	6
Sprzedaż energii elektrycznej		172 009 269	135 324 332		
Sprzedaż urządzeń		8 936 971	7 479 825		
Opłaty z tytułu umów o dostawę energii elektrycznej		4 728 577	3 203 529		
Eksploatacja lotniska		34 075 000	28 458 939		
Eksploatacja portu morskiego		34 799 000	35 290 000		
Eksploatacja transportu		24 643 298	13 119 917		
Podatek od paliw		1 569 130	1 362 076	1 569 130	1 362 076
Dywidendy	2	13 208	16 683	4 444 742	4 765 352
Udział w podatkach państwowych, dotacje, darowizny	7		1 945 319		1 945 319
Wpływy różne		1 866 894	5 626 725	1 785 133	
Przychody z podstawowych usług municipalnych	3	<u>56 041 988</u>	<u>53 034 157</u>	<u>56 041 988</u>	<u>54 821 283</u>
PRZYCHODY OGÓŁEM		438 764 866	383 699 845	163 525 237	160 993 941
WYDATKI					
Zakup energii elektrycznej		127 479 970	98 153 400		
Eksploatacja lotniska		18 457 000	15 074 000		
Eksploatacja portu morskiego		29 956 000	27 068 000		
Eksploatacja transportu		24 304 401	11 436 200		
Dostawa energii elektrycznej		53 219 940	52 764 725		
Podatki państwowe	4	1 933 386	1 897 303	1 933 368	1 897 303
Koszty poboru podatków lokalnych			2 345 079		2 345 079
Koszty sądowe			50 913		50 913
Udzielone dotacje			1 567 888		2 097 931
Wydatki nadzwyczajne	8		8 648 837		1 059 643
Wydatki różne		3 627 652	726 035	3 617 189	

Załącznik 1 (cd.)

1	2	3	4	5	6
Odsetki wypłacone		22 165 493	19 036 809	10 455 711	11 239 346
Koszty podstawowych usług municypalnych	3	134 412 216	131 328 141	141 091 354	140 554 937
WYDATKI OGÓŁEM		415 556 040	370 097 330	157 097 622	159 845 152
NADWYŻKA NETTO		23 208 826	13 602 515	6 477 615	1 148 789
Partycypacja w stratach organizacji stowarzyszonych	9	(160 120)	(106 417)		(106 417)
POZYCJE NADZWYCZAJNE					
Transport					
– wydatki z tytułu redukcji zatrudnienia		(9 747 168)			
– zmniejszenia aktywów		(8 477 704)			
– inne z tytułu utworzenia spółki Transportu Publicznego		(267 170)			
Korekta poprzedniego roku		(2 768 128)		(2 768 128)	
Sprzedaż lasów		2 693 000		2 693 000	
		4 463 536	13 496 098	6 384 487	1 042 372
Rezerwa na podatki w organizacjach podporządkowanych	41	(9 301 281)	(5 992 903)		
		(4 837 745)	7 503 195		
Partycypacje w zyskach i stratach przypisywalnych udziałom mniejszościowym		(3 483 666)	(1 673 400)		
NADWYŻKA/DEFICYT NETTO PRZENOSZONE DO ZYSKÓW ZATRZYMANE		(8 321 411)	5 829 795	6 384 487	1 042 372

Załącznik 1 (cd.)

1	2	3	4	5	6
ZYSKI ZATRZYMANE					
Bilans 1 lipca 1991 r.	11 12	81 514 076	45 674 654	23 911 044	21 514 669
Przeniesiona nadwyżka (deficyt) netto		(8 321 411)	5 829 795	6 384 487	1 042 372
		73 192 665	51 504 449	30 295 531	22 557 041
Zyski zatrzymane przeniesione z byłego Zakładu Transportu Komunalnego					6 433 499
Korekta poprzedniego roku		(14 154 846)			
Przesunięcia do funduszy	18	(19 770 583)	(4 809 425)	(13 964 522)	(3 697 200)
Przesunięcia z funduszy	18	6 407 418	9 484 015	5 183 660	8 493 165
SALDO NA 30 CZERWCA	11 21	45 674 654	56 179 039	21 514 669	39 263 505

Załącznik 1a

Bilans za dzień 30 czerwca 1992 r.

Wyszczególnienie	Nota nr	Wielkości skonsolidowane		Rada Miasta	
		1991	1992	1991	1992
1	2	3	4	5	6
ZOBOWIĄZANIA BIEŻĄCE					
Zobowiązania różne	10	46 947 502	42 653 683	16 045 438	18 070 891
Rezerwa na podatki	41	2 414 676	747 587		
Rachunek bieżący		1 509 583			
Rezerwy na przyszłe wydatki z tytułu kosztów bieżącego roku	12	8 887 994	9 73 542	28 340 434	8 898 841
Naliczone dywidendy		461 000	345 500		
Rata bieżąca długu długoterminowego		15 370 636	11 145 818	7 502 793	9 167 218
Weksle	15		2 048 000		

Załącznik 1a (cd.)

1	2	3	4	5	6
Odroczone podatki	13 41	1 058 000	107 302		
ZOBOWIĄZANIA BIE- ŻĄCE OGÓŁEM		76 649 391	66 811 342	32 248 665	36 136 950
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE					
Dług długoterminowy	14	103 073 913	114 149 592	82 775 792	100 858 192
Leasingi finansowe	16	127 957	62 452	89 957	59 452
Weksle bankowe	15	47 224 000	58 668 000		
Inne	17	3 500 000	3 609 666		
ZOBOWIĄZANIA DŁUGOTERMINOWE OGÓŁEM		153 925 870	176 489 710	82 865 749	100 917 694
FUNDUSZE PODATKOWE					
Rezerwy funduszowe	18	37 799 449	32 889 796	37 799 449	32 889 796
Rezerwy kapitałowe	19	1 161 087 815	1 714 816 039	1 188 934 853	1 736 155 635
Rezerwy rewaluacyjne	20		40 441 674		46 465 090
Rezerwa	20		10 000		
Zyski zatrzymane	11 i 21	45 674 654	56 179 039	21 514 669	36 236 505
FUNDUSZE PODATKOWE OGÓŁEM		1 244 561 918	1 844 336 548	1 248 248 971	1 849 747 026
UDZIAŁY MNIEJSZOŚCI	43	54 647 570	23 003 751		
		1 529 784 749	2 110 641 351	1 363 363 385	1 986 801 620
AKTYWA BIEŻĄCE					
Gotówka w kasie		33 644	25 898	24 638	21 898
Rachunek bankowy		1 477 457	241 857	324 441	(266 486)

Załącznik 1a (cd.)

1	2	3	4	5	6
Lokaty krótko-terminowe		68 010 689	71 651 211	53 052 815	58 065 180
Należności różne	22	45 597 921	36 691 951	18 782 452	18 635 707
Minus rezerwy na dłużni wątpliwe		(250 000)	(250 000)	(250 000)	(250 000)
Pożyczka dla Zakładu Transportu				9 217 025	
Zaliczki		1 493 153	2 626 514	605 510	2 215 494
Zapasy	23	12 614 570	9 986 770	3 599 628	2 895 612
Zaliczki na podatki		470 000	316 000		
Rata bieżąca należności długoterminowych	25	269 300	269 300	269 300	269 300
Należne dywidendy					1 119 090
AKTYWA BIEŻĄCE OGÓŁEM		129 716 734	121 559 501	85 625 809	82 705 705
INWESTYCJE FINANSOWE					
Inwestycje różne	24	8 284 472	10 023 944	161 193 265	209 880 446
Należności długoterminowe	25	2 154 400	1 885 100	2 154 400	1 885 100
Zwrot pożyczki inwestycyjnej					9 968 792
LOKATY MAJĄTKOWE	29		5 263 350		5 263 350
AKTYWA TRWAŁE					
Operacyjne	26	656 941 633	653 486 521	381 702 401	368 644 084
Infrastrukturalne	27	676 416 140	1 220 929 955	676 416 140	1 220 929 955
Zastrzeżone	28	56 271 371	87 524 188	56 271 370	87 524 188
		1 529 784 749	2 110 641 351	1 363 363 385	1 986 801 620

Załącznik 1b

Sprawozdanie z przepływu gotówki (*cash flow*) za okres kończący się 30 czerwca 1992 r.

Wyszczególnienie	Wielkości skonsolidowane		Rada Miasta	
	1991	1992	1991	1992
1	2	3	4	5
PRZEPŁYWY W DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ				
Wpływy:				
Podatki lokalne	110 559 948	11 548 736	11 382 948	112 075 631
Różne czynsze	3 460 869	2 656 435	3 460 869	2 656 435
Czynsze za mieszkania	6 316 029	6 952 549	6 316 029	6 952 549
Dłużnicy i działalność bieżąca	338 702 720	291 479 843	62 947 334	63 651 916
Odsetki	10 496 919	7 197 084	8 234 879	5 972 466
Dywidendy	2 446 964	16 884	4 442 742	3 703 670
	<u>472 383 449</u>	<u>419 901 331</u>	<u>196 786 801</u>	<u>195 012 667</u>
Wydatki:				
Dostawcy i pracownicy	370 510 172	324 199 698	1 366 888 595	136 632 479
Daniny na rzecz innych organizacji	1 933 368	1 786 803	1 933 368	1 786 803
Rada Regionalna	24 005 740	17 945 483	24 005 740	17 945 483
Podatki państwowe	8 640 797	9 926 707	1 872 606	1 569 118
Podatek od towarów i usług (netto)	10 250 733	7 206 632	10 669 290	6 935 366
Odsetki	22 087 411	19 471 016	10 090 499	11 491 398
	<u>437 428 221</u>	<u>380 536 339</u>	<u>185 460 098</u>	<u>176 360 647</u>
PRZEPŁYW NETTO W DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	34 955 228	39 364 992	11 326 703	18 652 020

Załącznik 1b (cd.)

1	2	3	4	5
PRZEPŁYWY W DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ				
Wpływy:				
Sprzedaż majątku trwałego	1 861 763	3 298 898	1 307 875	14 821 421
Splata skryptów dłużnych			4 800 000	1 000 000
Splata akcji uprzywilejowanych				1 000 000
Sprzedaż przedsiębiorstwa ze sfery gospodarki energetycznej			1 758 377	
Inwestycje	2 453 042 04	2 049 902		1 984 902
Splata pożyczki przez Klub Kultury i Sportu	2 638 703	390 414	2 638 703	390 414
	<u>6 953 470</u>	<u>5 739 214</u>	<u>10 504 955</u>	<u>19 196 737</u>
Wydatki:				
Majątek trwały	36 385 702	42 646 296	9 645 009	20 887 943
Inwestycje w spółki podporządkowane			177	12 248 088
Inwestycje joint venture		60 900		
Inwestycje w joint venture	205 000	100 000	205 000	100 000
Pożyczka dla Zakładu Transportu			9 217 025	
Majątek infrastrukturalny	15 001 693	8 296 217	15 001 693	8 296 217
Pożyczka dla Klubu Kultury i Sportu		311 330		311 330
	<u>51 592 395</u>	<u>51 414 713</u>	<u>34 068 904</u>	<u>41 843 548</u>
GOTÓWKA NETTO Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ	<u>44 638 925</u>	<u>45 675 499</u>	<u>23 563 949</u>	<u>22 646 811</u>

Załącznik 1b (cd.)

1	2	3	4	5
PRZEPŁYWY W DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ				
Wpływy:				
Wzrost długu publicznego	27 979 369	29 619 420	27 765 812	29 619 420
Fundusz amortyzacyjny (netto)	749 825	493 013	351 608	937 013
Weksle bankowe	49 224 000	11 443 000		
Należności Długo- terminowe		269 300		269 300
	<u>77 953 194</u>	<u>41 770 733</u>	<u>28 117 420</u>	<u>30 825 733</u>
Wyплаты:				
Splaty długów długoterminowych	23 650 288	28 417 882	18 417 882	22 412 244
Inne		454 100		
Dywidendy	1 663 742	612 612		
Wykup weksli	36 220 000			
	<u>61 419 164</u>	<u>29 584 956</u>	<u>18 417 882</u>	<u>22 412 244</u>
GOTÓWKA NETTO Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ	<u>16 419 164</u>	<u>12 180 777</u>	<u>9 699 538</u>	<u>8 413 489</u>
Zmiana stanu gotówki w kasie	6 735 46	75 870 270	(2 537 708)	4 418 698
Korekta z tytułu zmiany zasad konsolidacji		(3 473 094)		
Saldo otwarcia	62 786 323	69 521 790	55 939 602	53 401 894
SALDO ZAMKNIĘCIA*	<u>69 521 790</u>	<u>71 918 966</u>	<u>53 401 894</u>	<u>57 820 592</u>
w tym:				
gotówka w kasie	33 644	25 898	24 638	21 898
rachunek bankowy	1 477 457	241 857	324 441	(266 486)
lokaty krótkoterminowe	68 010 689	71 651 211	53 052 815	58 065 180

* Według „Christchurch City Council Annual Report 1992” 1992, nota 40, s. 30.

Załącznik 1c

Nota 3: Przychody i wydatki Rady Miasta z tytułu podstawowych usług municypalnych

A. Przychody

Wyszczególnienie	Rzeczywiste	Planowane
Galeria	322 328	307 621
Nadzór budowlany	2 801 394	2 000 000
Parking	7 015 406	6 815 500
Ratusz	1 848 083	1 345 687
Kanalizacja	2 063 471	2 217 899
Promocja rozwoju ekonomicznego i zatrudnienia	920 153	1 706 165
Zdrowie publiczne	2 163 503	2 110 760
Mieszkalnictwo	7 310 062	6 831 390
Biblioteki	1 045 149	879 450
Parki i rezerwaty	1 140 877	1 214 718
Planowanie	713 960	480 000
Nieruchomości	2 935 951	7 147 321
Odpowiedzialność społeczna*	334	20 000
Baza rekreacyjna	3 701 182	4 088 971
Rekreacja i imprezy promocyjne	977 860	832 590
Oczyszczanie	6 287 840	5 993 300
Drogownictwo i zarządzanie ruchem	10 923 994	9 012 270
Administracja centrów usługowych	420 524	382 449
Wodociągi	2 229 212	1 784 000
	54 821 283	55 170 091

* Funkcjonowanie organów samorządu terytorialnego.

B. Wydatki

Wyszczególnienie	Wydatki łącz- nie z kosztem kapitału	Minus koszt kapitału	Minus pozycje wspólne	Koszt rzeczywisty	Koszt planowany
1	2	3	4	5	6
Galeria sztuki	1 681 751	132 225	68 671	1 480 885	1 468 806
Nadzór budowlany	3 868 541	3 320	967 588	2 897 633	3 399 133
Parkingi	5 469 427	175 398	1 051 896	4 242 133	4 644 755
Ratusz	5 765 734	1 809 860	136 501	3 819 373	3 394 288
Kanalizacje	69 111 313	47 988 206	603 641	20 519 466	21 395 629
Promocja rozwoju ekonomicznego i zatrudnienia	2 848 760	5 158	47 698	2 795 904	3 747 561
Zdrowie publiczne	3 876 870	45 689	624 240	3 206 941	3 677 228
Mieszkalnictwo	14 276 290	9 588 062	179 035	4 509 193	4 784 178
Biblioteki	14 563 705	1 139 189	1 669 307	11 755 209	9 189 991
Parki i rezerwaty	13 758 931	784 599	519 437	12 434 895	12 773 303

Załącznik 1c (cd.)

1	2	3	4	5	6
Planowanie	3 579 899	50 902	348 863	3 180 134	3 279 955
Property	14 768 040	10 489 524	351 037	3 927 479	5 674 077
Odpowiedzialność społeczna	3 043 204	7 950	937 200	2 098 054	2 136 073
Baza rekreacyjna	9 678 781	3 590 628	149 027	5 939 126	6 064 586
Rekreacja i promocje	4 659 153	87 205	805 691	3 766 257	3 992 898
Oczyszczanie	10 030 893	29 349	783 478	9 218 066	9 436 950
Drogownictwo i zarządzanie ruchem	115 185 193	82 068 449	807 449	32 308 842	28 627 846
Administracja centrów usługowych	2 378 311	58 808	762 397	1 557 106	1 722 362
Wodociągi	26 063 750	14 876 086	289 393	10 898 271	10 595 061
	324 588 546	172 931 060	11 102 549	140 554 937	140 004 680

**6. OŚWIADCZENIA O CELACH, DOKONANIACH I KOSZTACH
DLA WYBRANYCH DZIEDZIN DZIAŁALNOŚCI PROWADZONEJ PRZEZ WŁADZE
MIASTA KOŃCZĄCYM SIĘ 30 CZERWCA 1992 r.**

W załączniku 2 zamieszczono oświadczenia o celach, dokonaniach i kosztach następujących rodzajów działalności:

1. Usługi finansowe świadczone przez zarząd miasta dla sektora municipalnego.
2. Wodociągi miejskie.
3. Międzynarodowy port lotniczy.

Załącznik 2

1. Oświadczenie o celach, dokonaniach i kosztach usług finansowych dla sektora municipalnego w roku kończącym się 30 czerwca 1992 r.

Cele na rok 1991/1992	Miary dokonań	Wskaźnik planowany	Wskaźnik osiągnięty
1	2	3	4
1. Dotrzymać przepisanych prawem warunków i terminów dla sprawozdawczości finansowej	Przygotowanie rocznego sprawozdania finansowego według wymagań co do terminu i jakości	do 30 listopada 1991 r. bez uwag ze strony Izby Audytorskiej	przyjęty przez Radę Miasta 25 listopada 1991 r.; pozytywna opinia Izby Audytorskiej

Załącznik 2 (cd.)

1	2	3	4
2. Zorganizować pożyczki środków finansowych na możliwie najkorzystniejszych warunkach	Stopa procentowa w chwili zaciągania pożyczki nie przewyższająca rządowej stopy na pożyczki więcej niż o	70 pkt	50,32 pkt
3. Skuteczne administrowanie systemem poboru podatków lokalnych	Bieżąca stopa zaległości na koniec roku nie większa niż	4%	4,04%
4. Zapewnienie odpłatnej obsługi księgowej dla wszystkich jednostek podstawowych usług municypalnych	Koszt ogółem za każdą fakturę nie wyższy niż	3,33\$ (oszacowanie dla 130 000 faktur)	4,44\$* (przy 97 047 fakturach)
5. Kontynuowanie racjonalizacji bazy magazynowej	A. Docelowa rotacja zapasów niekrytycznych nie większa niż B. Stopa realizacji zapotrzebowań w ciągu czterech godzin od potwierdzenia przyjęcia zlecenia nie niższa niż	5 90%	3,14 90%

* W porównaniu z 4,50\$ na fakturę w roku 1990/1991 (przy 96 986 fakturach); patrz „Christchurch City Council Annual Report 1992” 1992, s. 61.

Załącznik 2a

Sprawozdanie z kosztów usług finansowych za rok kończący się 30 czerwca 1992 r.

Wyszczególnienie	1992	1992	1991
1	2	3	4
Koszty poniesione	6 867 152	5 861 398	6 333 197
Przypisane koszty pośrednie	440 612	800 308	956 436
Amortyzacja	77 190	106 340	73 759
Windykacje i rekompensaty	(4 723 163)	(4 313 801)	
	2 661 791	2 454 245	7 363 392
Minus przychody	(563 881)	(456 520)	
Koszty netto	2 097 910	1 997 725	7 363 392
Koszt kapitału	362 543	382 826	41 810

Załącznik 2a (cd.)

1	2	3	4
KOSZT ROZLICZANY NA PODSTAWOWE USŁUGI MUNICY- PALNE	2 460 453	2 380 551	7 405 202
ANALIZA KOSZTÓW USŁUG FINANSOWYCH			
Zarząd grupy	560 182	484 208	Nie prezentowano
Sprawozdawczość finansowa	538 185	556 973	
Zarządzanie funduszami	2 730 381	2 621 297	
Usługi księgowe	1 285 012	1 128 395	
Planowanie finansowe	212 317	199 775	
Zarządzanie zapasami	343 769	273 897	
Systemy rachunkowości		(44 319)	
	5 669 846	5 220 226	
Windykacje i rekompensaty korporacyjne	(3 209 393)	(2 839 675)	
	2 460 453	2 380 551	

Załącznik 2b

2. Oświadczenie o celach, dokonaniach i kosztach funkcjonowania wodociągów miejskich w roku kończącym się 30 czerwca 1992 r.

Cele na rok 1991/1992	Miary dokonań	Wskaźnik osiągnięty	Wskaźnik planowany
1. Zapewnienie ciągłości dostawy wody o należyтым ciśnieniu i satysfakcjonującej jakości	1. Odsetek mieszkańców: a) doświadczających znacznych niedogodności z tytułu przerw w dopływie wody b) zadowolonych z ciśnienia wody c) zadowolonych ze smaku wody d) zadowolonych z czystości wody 2. Spełnienie wymogów standardów nowozelandzkich w zakresie czystości bakteriologicznej wody pitnej	max 3% min 76% min 90% min 79% 100%	2% 77% 86% 80% 100%

Załącznik 2b (cd.)

1	2	3	4
2. Realizacja programu utrzymania i rozwoju sieci wodociągowej	1. Roboty: – wymiana rur w rurociągu głównym – renowacja rurociągu głównego – ułożenie nowych odcinków rurociągu głównego – wymiana rur w rurociągach odgałęźnych – wymiana hydrantów kulowych 2. Średni koszt wymiany kilometra rurociągu głównego w porównaniu z planem 3. Udział robót zakończonych w stosunku do zaplanowanych	7,69 km 2,5 km 2,99 km 30 km 90 100% 100%	10,48 km 1,4 km 2,8 km 33,79 km 70 79% 100%

U w a g a: Należące do dziedziny podstawowych usług municypalnych wodociągi miejskie, planują i utrzymują system źródeł i dystrybucji oraz dostarczają wysokiej jakości wodę na potrzeby mieszkańców, biznesu i ochrony przeciwpożarowej.

Załącznik 2c

Sprawozdanie z kosztów wodociągów miejskich za rok kończący się 30 czerwca 1992 r.
w NZ\$

Wyszczególnienie	1992	1992	1991
	planowane	rzeczywiste	rzeczywiste
1	2	3	4
Koszty poniesione	11 846 554	11 207 708	6 799 032
Przypisane koszty pośrednie	339 981	388 557	339 490
Amortyzacja	260 000	1 061 305	923 658
	12 446 535	12 657 570	8 062 180
Minus aktywa infrastrukturalne	(1 590 000)	(1 469 907)	
	10 856 535	11 187 663	8 062 180
Minus przychody	(1 784 000)	(2 229 212)	(2 166 357)
Koszty netto	9 072 535	8 958 451	5 895 823
Koszt kapitału*	930 769	14 876 087	2 550 361
KOSZT USŁUG	10 003 304	23 834 538	8 446 184

Załącznik 2c (cd.)

1	2	3	4
ANALIZA KOSZTU USŁUG			
Zarząd i usługi wspierające	825 158	2 586 584	2 238 341
Administracja	4 182 329	3 952 283	3 188 054
Sieć wodociągowa	4 995 817	17 295 671	3 019 789
	<u>10 003 304</u>	<u>23 834 538</u>	<u>8 446 184</u>

* W rzeczywistym koszcie kapitału za rok 1992 ujęto po raz pierwszy koszt kapitału zaangażowanego w sieci wodociągowej. Wysokość tego kosztu stanowi 11% wartości księgowej sieci wodociągowej na dzień 30 czerwca 1992 r. określonej w nocie 27 na kwotę NZ\$ 115 288 552, tzn. $0.11 \cdot \$115\,288\,552 = \$12\,681\,741$. Obciążenie to ma swe źródło w przepisie ustawy samorządowej (Local Government Act), który wiąże koszt kapitału m. in. z aktywami infrastrukturalnymi. Jest to obciążenie wewnętrzne nie pociągające wydatków. Nie planowano zatem żadnych rezerw z tego tytułu.

Załącznik 2d

3. Oświadczenie o celach, dokonaniach i wynikach międzynarodowego portu lotniczego w Christchurch

Cele na rok 1991/1992	Miary dokonań	Wskaźnik planowany	Wskaźnik osiągnięty
1	2	3	4
1. Osiągnięcie poprzez ofertę usług i promocję planowanego poziomu działalności	Parametry ruchu		
	– samoloty	321 314	33 544
	– pasażerowie w ruchu krajowym	2 157 000	1 989 760
	– pasażerowie w ruchu międzynarodowym	539 000	541 000
	– fracht i poczta w ruchu międzynarodowym (w tonach)	20 500	20 700
2. Osiągnięcia planowa-	Przychód na zatrudnionego	\$163 470	\$168 910
3. Osiągnięcie założonej relacji zysku do funduszu udziałowego	Zysk netto po opodatkowaniu do wartości przeciętnej funduszu udziałowego	7,55%	10,4%
4. Osiągnięcie założonej stopy zwrotu aktywów	Dochód przed odsetkami i podatkiem do aktywów ogółem na dzień zamknięcia	10,83%	11,5%

Załącznik 2d (cd.)

1	2	3	4
5. Osiągnięcie założonej dźwigni finansowej	a) stosunek długu do kapitału netto b) stopień pokrycia odsetek	39 : 61 2,8	39 : 61 3,5
6. Wypłata zaplanowanych dywidend	a) dywidenda jako % od zysku podlegającego opodatkowaniu b) proponowana dywidenda	40 \$194 mln	40 \$2 65 mln

U w a g a: Podstawową działalnością spółki Rady Miasta (75% udziału) i rządu Nowej Zelandii (25% udziału) jest zarządzanie własnością oraz prowadzenie na zasadach gospodarczych eksploatacji portu lotniczego, ku pożytkowi ogółu klientów, czyli osób fizycznych i jednostek gospodarczych. Funkcjonowanie portu ma odbywać się w zgodzie ze standardami i warunkami licencji nadanymi przez ministra transportu.

Załącznik 2e

Skonsolidowany rachunek strat i zysków za rok kończący 30 czerwca 1992 r. w tys. NZ\$

Wyszczególnienie	Rzeczywiste za 15 miesięcy kończące się 30 czerwca 1991 r.	Rzeczywiste za rok kończący się 30 czerwca 1992 r.
1	2	3
PRZYCHODY		
Działalność operacyjna	34 075	28 543
Odsetki	170	171
PRZYCHODY OGÓŁEM	34 245	28 714
WYDATKI		
Opłaty audytorskie	34	23
Amortyzacja	4 353	2 690
Rezerwa	931	745
Honoraria dyrektorów	105	84
Wynagrodzenia pracowników wraz z dodatkami	7 317	6 291
Pozostałe koszty operacyjne	6 760	3 809
	5 844	5 532
WYDATKI OGÓŁEM	25 344	19 174

Załącznik 2e (cd.)

1	2	3
ZYSK NETTO PRZED OPODATKOWANIEM	8 901	9 540
Podatek	3 712	(2 797)
ZYSK NETTO PO OPODATKOWANIU	5 189	6 743
Zysk zatrzymany poprzedniego okresu	2 150	5 265
	7 339	12 008
Dywidendy wypłacone i proponowane	2 074	2 649
DOCHÓD ZATRZYMANY (ZAKUMULOWANY)	5 265	9 359

7. SPOJRZENIE SYNTETYCZNE

Uważny czytelnik znajdzie w przedstawionych sprawozdaniach znacznie więcej informacji i problemów niż autorzy mogli zasygnalizować w ograniczonych ramach artykułu.

Specyfikujemy jednak najważniejsze idee „nowej rachunkowości” dla społeczności lokalnej, tj.:

- 1) kompleksowe stosowanie zasady memoriałowej;
- 2) włączenie do systemu rachunkowości wszystkich składników majątku;
- 3) stosowanie specjalnych zasad klasyfikacji wyceny i amortyzacji majątku trwałego;
- 4) przyjęcie jako jednostki sprawozdawczej kombinowanego podmiotu gospodarującego z dominującą pozycją organu samorządu terytorialnego, (analogicznie do grupy kapitałowej w sferze gospodarczej);
- 5) sporządzenie sprawozdań finansowych obejmujących bilans, rachunek wyników sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych;
- 6) poddanie sprawozdań finansowych weryfikacji przez niezależnych rewidentów oraz publikowanie zarówno sprawozdań, jak i opinii rewidentów;
- 7) specyficzne ustalenie treści kategorii przychodów i wydatków;
- 8) stosowanie szczególnych zasad konsolidacji sprawozdań;
- 9) zastąpienie przez *cash flow* – w raporcie finansowym ogólnego przeznaczenia – sprawozdań bazujących na tradycyjnej klasyfikacji budżetowej;
- 10) pomiar poziomu satysfakcji mieszkańców;
- 11) traktowanie społeczności lokalnej w sposób właściwy dla traktowania właściciela (inwestora) w sektorze prywatnym.

Na zakończenie chcielibyśmy jeszcze uzupełnić przedstawioną strukturę informacyjną o włączony do raportu władz miejskich system syntetycznych wskaźników dodatkowo naświetlających pozycję finansową nowozelandzkiego samorządu terytorialnego.

Podstawowe wskaźniki finansowe Rady Miasta

1. Poziom podatków lokalnych w odniesieniu do dopuszczonego przez prawo poziomu maksymalnego:

	1992 r.	1991 r.
stopa maksymalna według przepisów prawa	100%	100%
stopa stosowana	30,3%	29%

2. Zobowiązania długoterminowe do operacyjnych aktywów trwałych:

	1992 r.	1991 r.
zobowiązania długoterminowe	100 971 644 \$	82 865 749 \$
operacyjne aktywa trwałe	368 644 084 \$	381 702 401 \$
wskaźnik	27,3%	27,1%

3. Zobowiązania krótkoterminowe do aktywów obrotowych:

	1992 r.	1991 r.
zobowiązania krótkoterminowe	36 136 950 \$	32 248 665 \$
aktywa obrotowe	82 705 705 \$	85 625 809 \$
wskaźnik	43,7%	37,7%

4. Zobowiązania długoterminowe do aktywów trwałych ogółem:

	1992 r.	1991 r.
aktywa trwałe	1 885 883 976 \$	1 277 737 576 \$
zobowiązania długoterminowe	100 917 644 \$	82 865 749 \$
wskaźnik	5,35%	6,48%

5. Zobowiązania ogółem do funduszy podatkowych:

	1992 r.	1991 r.
zobowiązania ogółem	137 054 954 \$	115 114 414 \$
fundusze podatkowe	1 849 747 026 \$	1 248 248 971 \$
wskaźnik	7,41%	9,22%

Autorzy artykułu prezentują pogląd, że ukazanie możliwości konsekwentnego budowania rachunkowości sektora rządowego na zasadzie „memoriału” ma nie tylko walory poznawcze, ale również może być pomocne dla kształtowania procesów transformacji krajów zmierzających do demokracji i gospodarki rynkowej⁵.

⁵ Patrz także: *Annual Plan and Budget for the Year Ending 30 June 1994*, Christchurch City Council, Christchurch 1993; *New Zealand Inc.*, „The Economist”, 15.08.1992; N. Gajl, *Finanse i gospodarka lokalna w świecie*, PWE, Warszawa 1992; A. Jaruga, *Changing Rules of Accounting in Poland*, „The European Accounting Review” 1993, vol. 2, no. 2; R. Jones, M. Pendelbury, *Public Sector Accounting*, Pitman, 1984; M. E. Porter, *The competitive Advantage of Nations*, The Macmillan Press, 1991.

Alicja Jaruga, Wojciech A. Nowak

ACCOUNTING IN THE SERVICE OF FUTURE LOCAL COMMUNITIES

Recently the world wide process of seeking for new approach to public sector accounting, different from the cameralistic conception, is becoming increasingly intensive. This is apparent mainly in the attempts of a complex application of resources accounting in public entities.

Resources accounting is based on the accrual measurement concept, and the reporting model includes the balance-sheet, profit and loss account and cash-flow statement. Such a system of accounting makes possible the determination of the financial position of an entity and measurement its performance in terms of both global economic resources and cash resources only. The model solution comes from New Zealand. It is the country which was the first to develop and introduce the new system of public sector accounting.

The annual report of Christchurch City Council (New Zealand) constitutes the basis for our paper.

This is the first local government general purposes financial report prepared according to a business reporting model.